

Förslag till ändring i Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten

1. Livsmedelsverkets förslag i sammanfattning

Rådets direktiv 2013/51/Euratom av den 22 oktober 2013 om fastställande av krav avseende skydd av allmänhetens hälsa mot radioaktiva ämnen i dricksvatten, härafter E-DVD, syftar till att fastställa krav avseende skydd av allmänhetens hälsa mot radioaktiva ämnen i dricksvatten.

Det föreslås att E-DVD huvudsakligen genomförs i Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten. E-DVD ställer krav på att det fastställs regler om bl.a. parametervärden, undersökningsprogram, orsaksutredning och riskbedömning. Det krävs även att det finns regler om information till allmänheten. Samtliga regler syftar till att skydda allmänheten från föroreningar i form av radioaktiva ämnen i dricksvattnet. Merparten av bestämmelserna finns redan på plats i dricksvattenföreskrifterna. Vissa ändringar av behöver dock göras för att anpassa dem till E-DVD:s krav.

De huvudsakliga ändringar Livsmedelsverket föreslår för att genomföra E-DVD är följande:

- Ett nytt begrepp *parametervärde* införs i föreskrifterna. Till skillnad från avvikelser från gränsvärden, då åtgärder alltid krävs, medför överskridande av ett parametervärde krav på åtgärder endast om det har identifierats en risk för människors hälsa.
- Gränsvärdet för tritium ändras till att bli ett parametervärde. Därutöver införs parametervärden för total alfaaktivitet och total betaaktivitet.
- Det införs regler om undersökning av total alfaaktivitet, total betaaktivitet samt tritium liksom regler för beräkning av indikativ dos.
- Vissa ändringar, av främst redaktionell art, genomförs för att anpassa föreskrifterna till kraven i direktivet.

Föreskrifterna förslås träda i kraft den 28 november 2015.

2. Bakgrund

Rådets direktiv 2013/51/Euratom av den 22 oktober 2013 om fastställande av krav avseende skydd av allmänhetens hälsa mot radioaktiva ämnen i dricksvatten, härafter E-DVD, syftar, som ovan nämnts, till att fastställa

Postadress

Postal address

Box 622

SE-751 26 UPPSALA
SWEDEN

Besöksadress

Office address

Hamnesplanaden 5
UPPSALA

Telefon

Telephone

Nat 018-17 55 00

Int +46 18 17 55 00

Telefax

Nat 018-10 58 48

Int +46 18 10 58 48

E-post

livsmedelsverket@slv.se

Webbplats

www.livsmedelsverket.se

Bankgiro

5202-3926

krav avseende skydd av allmänhetens hälsa mot radioaktiva ämnen i dricksvatten.

I direktivet finns krav på att medlemsstaterna ska fastställa parametervärden för radon, tritium och indikativ dos i dricksvatten samt upprätta kontrollprogram (undersökningsprogram) för dessa parametrar.

Om parametervärdena överskrids ska orsaken till överskridandet omedelbart utredas. Vidare ska en bedömning göras avseende vilka risker detta kan vara förenat med för människors hälsa (riskbedömning). Om en risk för allmänhetens hälsa identifieras ska korrigerande åtgärder för att sänka halten radioaktiva ämnen i dricksvattnet vidtas (riskhantering). Allmänheten ska informeras och ges råd om en risk ur strålskyddshänseende identifieras.

I direktivet ges möjlighet att göra undantag från kraven på kontroll om det på ett tillförlitligt sätt kan visas att nivåerna av radon, tritium och den beräknade indikativa dosen under en viss tidsperiod inte förväntas överskrida de fastställda parametervärdena.

Direktivet ställer slutligen krav på att de laboratorier som analyserar prov har ett system för kvalitetskontroll som kontrolleras av ett fristående organ, vilket ska vara godkänt av en behörig myndighet.

Reglerna ska träda i kraft senast den 28 november 2015.

Hur E-DVD ska genomföras har utretts av Livsmedelsverket i samarbete med Strålsäkerhetsmyndigheten och i samråd med Sveriges geologiska undersökning i form av ett regeringsuppdrag, dnr 2014/34782. Slutrapporten i regeringsuppdraget kan läsas på Livsmedelsverkets webbplats under fliken remisser.

E-DVD kommer i huvudsak att genomföras genom Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten, härefter dricksvattenföreskrifterna, i enlighet med bifogat förslag till ändring i föreskrifterna. Flertalet av direktivets krav kan redan anses införlivade i svensk rätt genom de regler som finns i dricksvattenföreskrifterna. Dricksvattenföreskrifternas begrepp ”undersökning” och ”undersökningsprogram” motsvarar begreppen ”kontroll” och ”kontrollprogram” i E-DVD. Vidare finns i dricksvattenföreskrifterna bl. a. krav på att den som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning (härefter dricksvattenproducenten) ska upprätta förslag till program för regelbunden undersökning av dricksvattnets kvalitet. I dricksvattenföreskrifterna beskrivs också under vilka förutsättningar det är tillåtet att avvika från de grundläggande kraven och exempelvis göra undantag från att undersöka vissa parametrar eller minska de föreskrivna frekvenserna. Vidare finns krav på åtgärder bl.a. i de fall dricksvattnet inte uppfyller gränsvärdena samt krav på information till allmänheten och kontrollmyndigheter.

3. Kommentarer till bestämmelserna

3.1 Inledande kommentar

De grundläggande bestämmelserna i E-DVD om krav på undersökningsprogram, orsaksutredning och riskbedömning samt åtgärder då det finns en risk för allmänhetens hälsa till följd av föroreningar i dricksvattnet, liksom information till allmänheten finns, som ovan nämnts, redan på plats i dricksvattenföreskrifterna. I vissa delar behöver dessa bestämmelser ändras och kompletteras för att genomföra E-DVD:s krav på kontroll av radioaktiva ämnen i dricksvatten. Gällande de bestämmelser som behöver ändras till följd av E-DVD föreslås i vissa fall andra förtydliganden. De ändringar som föreslås kommenteras i detalj nedan.

När det gäller de regler som redan bedöms vara införlivade i svensk rätt genom dricksvattenföreskrifterna kommenteras endast vissa av dessa regler särskilt nedan. Hur direktivet är genomfört i dessa delar framgår även delvis av den ovan nämnda redovisningen av regeringsuppdraget.

Idag finns gränsvärden för radon, tritium och indikativ dos i bilaga 2 till dricksvattenföreskrifterna. Regler för undersökning av dessa parametrar finns dock enbart för radon. Genom de ändringar som nu föreslås kommer regler för undersökning även av parametrarna tritium och indikativ dos att införas i föreskrifterna.

3.2 Vatten för andra hushållsändamål

Även vatten för andra hushållsändamål omfattas av E-DVD:s tillämpningsområde, liksom av tillämpningsområdet för rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten, vilket är det direktiv som dricksvattenföreskrifterna baseras på. I dricksvattenföreskrifterna har vatten för andra hushållsändamål uteslutits från definitionen av dricksvatten eftersom sådana ändamål inte omfattas av livsmedelslagstiftningen.

När det gäller radon är hälsorisken förknippad främst med vatten som används vid t.ex. dusch eller tvätt då det frigörs radioaktiva ämnen som är skadliga för hälsan. Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer dock att användning av vatten, som inte också används som dricksvatten (exempelvis vid campingplats/annat sommarboende/tillfälligt boende) för andra hushållsändamål, sker i så liten omfattning att det inte utgör en hälsorisk. Undantag från att genomföra direktivet i den del det avser vatten som är avsett för andra hushållsändamål kan därmed göras med stöd av artikel 3.3 a i E-DVD då vattnets kvalitet inte bedöms påverka den berörda allmänhetens hälsa.

3.3 Krav på information

I E-DVD finns krav på att den berörda allmänheten ska informeras när det har identifierats en risk för människors hälsa i strålskyddshänseende och man därför vidtar åtgärder. Informationen ska avse risken, vidtagna åtgärder samt eventuella råd om försiktighetsåtgärder. I 17 § dricksvattenföreskrifterna finns regler om att konsumenterna ska informeras och ges nödvändiga råd när åtgärder vidtas för att skydda människors hälsa. Informationen ska även avse de åtgärder som har vidtagits, om inte avvikelser från kvalitetskraven är av ringa betydelse. Bedömningen har gjorts att det aldrig kan anses vara av ringa betydelse att det finns en risk i strålskyddshänseende som motiverar att åtgärder vidtas avseende dricksvattnet. Därför har bedömningen gjorts att E-DVD:s krav på information till allmänheten redan är införlivat i 17 § dricksvattenföreskrifterna.

3.4 Begreppen parametervärde, gränsvärde och krav på åtgärd

I nuvarande dricksvattenföreskrifter är samtliga värden som anges i bilaga 2 gränsvärden, vilket innebär att avvikelser från värdena alltid medför krav på åtgärder enligt bestämmelserna. De värden som anges i E-DVD är däremot parametervärden vilket innebär att krav på att åtgärda bristerna inträder först om det identifieras en risk för människors hälsa.

Det föreslås att begreppet parametervärde införs i föreskrifterna. Vid en avvikelse från ett parametervärde ska en orsaksutredning och en bedömning av hälsorisken genomföras. Det uppställs dock krav på åtgärder endast om det vid riskbedömningen har identifierats en risk för människors hälsa. De nya parametervärdena förs in i ett nytt avsnitt av bilaga 2, avsnitt C.

Radon och indikativ dos

Radon och indikativ dos föreslås även fortsättningsvis att regleras som gränsvärden i bilaga 2 till dricksvattenföreskrifterna.

Gränsvärdet för radon återfinns idag i avsnitt B som ett gränsvärde där dricksvattnet ska bedömas som tjänligt med anmärkning. Att vattnet anges vara tjänligt med anmärkning innebär dock inte att det inte finns ett krav på att åtgärda avvikelser från gränsvärdet. För radon kvarstår dessutom dagens gränsvärde för när dricksvattnet ska anses otjänligt, vilket är 1 000 Bq/l. Eftersom att kommunalt vatten levereras till ett stort antal personer anser Strålsäkerhetsmyndigheten att de kollektiva stråldoserna måste hållas så låga som möjligt. Därmed görs bedömningen att om de uppmätta halterna överskrider parametervärdet för radon på 100 Bq/l ska åtgärder alltid krävas och radon ska således regleras i form av ett gränsvärde.

Även parametern indikativ dos bör regleras i form av ett gränsvärde. Korri- gerande åtgärder bör dock avse det eller de radioaktiva ämnen som har bi- dragit till överskridande av gränsvärdet för den indikativa dosen.

Tritium, total alfaaktivitet och total betaaktivitet

Det föreslås att tritium, som nu regleras i form av ett gränsvärde, i fortsätt- ningen ska regleras som ett parametervärde. Total alfaaktivitet och total betaaktivitet förs enligt förslaget till ändring in som nya parametervärden i bilaga 2.

Tritium utgör en indikator på att det kan förekomma andra artificiella radi- oaktiva ämnen i vattnet. Total alfaaktivitet och total betaaktivitet utgör indi- katorer på förekomst av naturliga och artificiella radioaktiva ämnen. Med hänsyn till detta bör de regleras som parametervärden. Vid förekomst av tritium, total alfaaktivitet och total betaaktivitet över parametervärdet krävs analys av andra radioaktiva ämnen samt beräkning av den indikativa dosen.

Det är inte alltid nödvändigt att vidta åtgärder när parametervärden över- skrids, utan åtgärder är nödvändiga först om man vid orsaksutredningen och riskbedömningen har identifierat en risk för människors hälsa. Det är därför lämpligt att reglera tritium, total alfaaktivitet och total betaaktivitet som parametervärden.

3.5 Kommentarer till de enskilda bestämmelserna

7 – 8 §§, krav på dricksvattnet och provtagningspunkter

Som en följd av att det nya begreppet parametervärde införs i föreskrifterna behöver begreppet kvalitetskrav ersättas med andra begrepp i flera bestäm- melser. Det finns nämligen inte något absolut krav på att ett överskridande av parametervärdena behöver åtgärdas utan åtgärder för att sänka dessa halter dricksvattnet behöver vidtas först om en risk för allmänhetens hälsa identifieras. Därför tydliggörs i 7 § andra strecksatsen att det endast är de gränsvärden som anges i bilaga 2, avsnitt A och B som ska uppfyllas för att dricksvattnet ska anses vara hälsosamt och rent.

I 8 § ersätts begreppet kvalitetskrav med begreppet värden för att tydliggöra att bestämmelsen om provtagningspunkter, dvs de punkter där de fastställda värdena ska iaktas, omfattar både gränsvärden och parametervärden i bi- laga 2.

12 §, kontroll av fastställda värden

Begreppet kraven i första stycket ersätts med ordet värden. Syftet med änd- ringen är att utvidga tillämpningsområdet så att det även omfattar de para- metervärden som nu införs i bilaga 2.

15 §, utredning

Bestämmelsen ändras så att den kommer att reglera dels utredning av orsak, dels bedömning av hälsorisk.

Bestämmelsen delas upp i tre stycken. Av första stycket framgår att orsaksutredning och bedömning av hälsorisk ska genomföras i de fall då det finns avvikelser från de värden som anges i bilaga 2. Första strecksatsen i den nu gällande 16 §, som innebär att det ska göras en undersökning av om avvikelserna utgör en risk för människors hälsa, flyttas därmed till 15 §. Syftet med ändringen är att samla de utredningskrav som åligger dricksvattenproducenten i en bestämmelse. Skrivningen ”om kvalitetskraven i bilaga 2 inte uppfylls” ersätts med skrivningen ”om det finns avvikelser från de värden som anges i bilaga 2”. Denna ändring medför att även de nya parametervärdena i det nya avsnittet C i bilaga 2 kommer att omfattas av bestämmelsen.

Det införs ett nytt andra stycke i bestämmelsen som medför en skyldighet för producenten att undersöka enskilda radioaktiva ämnen samt beräkna den indikativa dosen i de fall det finns avvikelser från de parametervärden som anges i det nya avsnittet C. Denna utredning är ett krav enligt E-DVD, se artikel 4, 5 och 6 läst tillsammans med anmärkning 2 i bilaga I, första meningen, punkt 4 i bilaga II samt punkt 1 b och 2 i bilaga III.

Bestämmelsen i den nu gällande 15 § om att orsaken ska utredas i de fall dricksvattnet utgör en hälsorisk utan att det finns avvikelser från de värden som anges i bilaga 2 förs till ett nytt tredje stycke i paragrafen.

16- 16 b §§, åtgärder och information

Nuvarande 16 § delas upp i flera bestämmelser bl.a. för att tydliggöra att det är olika typfall av problem med dricksvattnet som regleras.

I den föreslagna 16 § första stycket regleras avvikelser från gränsvärden i avsnitt A eller B. Vid dessa avvikelser är dricksvattenproducenten skyldig att vidta åtgärder oavsett om avvikelserna innebär en risk för människors hälsa. Bestämmelsen motsvarar andra strecksatsen i nu gällande 16 §.

I andra stycket i samma bestämmelse regleras avvikelser från parametervärden i avsnitt C och det stadgas att åtgärder i dessa fall endast behöver vidtas om det har identifierats en risk för människors hälsa. Bestämmelsen har ingen motsvarighet i nu gällande föreskrifter.

I tredje stycket (nuvarande andra stycket i 16 §) tydliggörs att vid bedömningen av vilka åtgärder som behöver vidtas ska hänsyn tas till hur omfattande avvikelserna är och risken för människors hälsa. Ändringen syftar till att tydliggöra vad som redan anses gälla i praktiken samt att tydligare genomföra vad som anges i direktiv 98/83/EG.

I fjärde stycket regleras dricksvattenproducentens skyldighet att vidta åtgärder i de fall vattnet utgör en hälsorisk utan att det finns en avvikelse från värdena (nuvarande 16 § första stycket tredje strecksatsen).

I den nya 16 a § regleras producentens skyldighet att informera kontrollmyndigheten när omedelbara åtgärder för att skydda människors hälsa behöver vidtas. Bestämmelsen motsvarar nuvarande 16 § första stycket fjärde strecksatsen.

I 16 b § införs bestämmelsen om fall då dricksvattenproblemet har orsakats av en fastighetinstallation som nu återfinns i 16 § tredje stycket. Ändringarna innebär inte någon förändring i sak utan syftar till att göra reglerna tydligare och mer lättlästa.

3.6 Kommentarer till bilagorna – gränsvärden, undersökningsprogram m.m.

Bilaga 2, värden som ska iakttas

Rubriken till bilagan ändras så att den omfattar även de nya parametervärdena.

Dagens begrepp total indikativ dos ersätts med begreppet indikativ dos, vilket har samma innebörd och är det begrepp som används i E-DVD. Den indikativa dosen eller den intecknade effektiva dosen är den effektiva dos som fås efter intag av ett radioaktivt ämne, under hela tidsintervallet från det att ämnet intas och fram till 50 år efter intaget (för barn 70 år).

Ett nytt avsnitt C införs i bilagan där parametervärdena tritium, total alfaaktivitet och total betaaktivitet regleras.

Bilaga 3, undersökningsprogram

Krav på undersökningsprogram

Avsnitt B, där regler finns om utvidgad undersökning, delas upp i två delar som reglerar dels när undersökning ska utföras, dels i vilka fall och hur den indikativa dosen ska beräknas.

Första stycket i avsnitt B, del I delas upp i tre stycken. Undantaget för undersökning av tritium och total indikativ dos tas bort. I del I första och tredje stycket införs begreppet parametervärde respektive värde för att de parametervärden som anges i avsnitt C i bilaga 2 ska omfattas av regleringen.

Tredje strecksatsen i nuvarande bestämmelse införs i ett nytt andra stycke samtidigt som en språklig ändring görs. Idag anges i tredje strecksatsen att

undantag för de parametrar som regleras i tabellen kan göras om de angivna villkoren är uppfyllda. Villkoren i tabellen är dock, med undantag för parametern oxiderbarhet, formulerade som villkor för när undersökning ska utföras av parametrarna. Därför förtydligas bestämmelsen så att det i stället anges att undersökning endast behöver utföras om villkoren är uppfyllda.

Möjligheten att göra undantag från kontroll som idag återfinns i andra strecksatsen flyttas till ett nytt tredje stycke. Ordet överskrids ersätts med avvikelser från med hänsyn till att det kan utgöra en avvikelse även i de fall värdet underskrids.

Bestämmelser om undersökningsfrekvens finns i bilaga 3, avsnitt C i dricksvattenföreskrifterna. De provtagningsfrekvenser som anges i punkt II för utvidgad undersökning motsvarar de provtagningsfrekvenser som anges i E-DVD och kommer att bli tillämpliga på de parametrar som nu regleras i svensk rätt till följd av E-DVD.

Enligt E-DVD ska medlemsstaterna fastställa provtagningsfrekvens för dricksvatten som tappats på flaskor eller behållare och som är avsedda för försäljning. För närvarande finns regler om provtagningsfrekvenser för förpackat dricksvatten i bilaga 3, avsnitt C, punkt III i dricksvattenföreskrifterna. Provtagningsfrekvensen för förpackat dricksvatten är därmed redan fastställd i dricksvattenföreskrifterna.

Generellt kan sägas att kraven på regelbunden undersökning såvitt gäller naturliga radioaktiva ämnen kommer att omfatta de dricksvattenproducenter som tar sitt vatten från en grundvattentäkt eller från ytvattenpåverkat grundvatten. För dricksvatten som kommer från en ytvattentäkt görs bedömningen att det inte finns risk för överskridande av parametervärdena för naturliga radioaktiva ämnen, se närmare under avsnitt 5.2.

När det gäller radioaktivitet som kan härledas ur mänsklig aktivitet, härefter artificiell radioaktivitet, görs bedömningen att beslut om undantag från kontroll kommer att kunna meddelas i de allra flesta fallen av den behöriga kontrollmyndigheten då det inte finns risk för överskridande av värdena, se närmare under avsnitt 5.2 och 5.3.

Radon

För parametern radon görs endast en redaktionell ändring på så sätt att bestämmelsen delas upp i två punkter.

Total alfaaktivitet och total betaaktivitet

Total alfaaktivitet och total betaaktivitet införs som parameterar som ska undersökas som följd av att de förs in som nya parameterar i bilaga 2, avsnitt C. Undersökning av parametrarna syftar till att klarlägga förekomst av både naturliga och artificiella radioaktiva ämnen och är ett sätt att undersöka den indikativa dosen. Parametrarna ska därför undersökas både i

grundvatten, ytvattenpåverkat grundvatten och om det finns en tritiumkälla som kan härledas ur mänskliga aktiviteter, härafter antropogen tritiumkälla, eller källa till andra artificiella radioaktiva ämnen inom tillrinningsområdet.

Tritium

Krav på undersökning av tritium införs om det finns en antropogen tritiumkälla inom tillrinningsområdet.

Indikativ dos

Det införs ett krav på kontroll med innebörd att parametern endast behöver beräknas efter undersökning av enskilda radioaktiva ämnen enligt vad som anges i del II i avsnitt B, bilaga 3. Detta innebär att beräkning av indikativ dos endast behöver utföras i de fall där parametervärdena för tritium, total alfaaktivitet eller total betaaktivitet har överskridits.

När dessa parametervärden överskrids ska de enskilda radioaktiva ämnen som anges tabellen och som är relevanta i förhållande till strålkällan undersökas. Därefter ska ett indexvärde för den indikativa dosen räknas fram genom en särskild formel som anges i bilagan. Om denna beräkning visar på ett indexvärde som är mindre än eller lika med 1 så ska den indikativa dosen antas underskrida gränsvärdet. Denna indexberäkning är ett sätt att snabbare kunna undersöka den indikativa dosen än genom att fastställa den genom beräkning.

Om indexvärdet överstiger 1 ska den indikativa dosen beräknas vartefter man kan fastställa om det föreligger ett överskridande av gränsvärdet för indikativ dos. Ytterligare information om denna beräkning kommer att finnas i vägledning till föreskrifterna.

Bilaga 4, analysmetoder m.m.

I bilaga 4 införs regler om analysmetoder och detektionsgränser för radioaktiva ämnen i enlighet med E-DVD. Radon tas bort från listan över de parametrar för vilka ingen analysmetod anges.

3.7 Undersökningsfrekvens vid nödvattenförsörjning

Enligt E-DVD ska medlemsstaten fastställa undersökningsfrekvensen för vatten som levereras i tankbil/tankbåt vid oregelbunden, kortvarig försörjning med dricksvatten, så kallad nödvattenförsörjning (bilaga II, anmärkning 4 till tabellen under punkt 6). Nödvattenförsörjning innebär i normalfallet att dricksvattenförsörjning sker från tankar till högst ett par tusen konsumenter under en begränsad tid och vid enstaka tillfällen. Orsaken till att man behöver använda sig av nödvattenförsörjning kan exempelvis vara problem med vattenverket eller att dricksvattnet i den ordinarie vattentäkten är otjänligt.

I dricksvattenföreskrifterna finns en särskild reglering beträffande normal undersökning vid nödvattenförsörjning som innebär att normal undersökning ska utföras minst en gång inom en vecka efter det att försörjningstillfallet påbörjats. Därefter ska undersökning ske en gång per vecka. Kravet på normal undersökning vid nödvattenförsörjning syftar framför allt till att visa om dricksvattnet har försämrats under hanteringen.

Idag finns inte några särskilda regler om undersökningsfrekvens för undersökning av bl.a. radioaktiva ämnen (s.k. utvidgad undersökning). Nödvattenförsörjning omfattas dock formellt av huvudregeln om utvidgad undersökning och det finns därmed ett krav på att nödvattnet under sådana omständigheter ska undersökas en gång vart tredje år för den lägsta volymen dricksvatten som försörjning sker med (bilaga 3 avsnitt C, utvidgad undersökning). I praktiken innebär dock detta att vattnet inte kommer att underkastas någon utvidgad undersökning med tanke på att nödvattenförsörjning normalt sett endast pågår en kort tid.

Utgångspunkten är dock att det vatten som används vid nödvattenförsörjningen är vatten som redan har kontrollerats och därmed uppfyller kraven i bilaga 2 i dricksvattenföreskrifterna. När det gäller risker kopplade till radioaktiva ämnen i dricksvattnet finns inte någon risk för försämring under hanteringen av nödvattnet, vilket kan vara fallet när det gäller de parametrar som kontrolleras vid normal undersökning.

Om det har skett en kärnkraftsolycka kan det finnas hälsorisker för konsumenterna när dricksvattnet som används vid nödvattenförsörjning tas från en ytvattentäkt. Kraven i dricksvattenföreskrifterna innebär dock att vattnet som levereras måste vara hälsosamt och kontrollmyndigheten har en befogenhet och skyldighet att ingripa i fall då detta inte uppfylls.

Bedömningen görs sammantaget att det inte finns skäl att fastställa särskilda frekvenser för utvidgad undersökning som gäller generellt vid nödvattenförsörjning.

4. Ny beräknad remiss med kort svarstid

4.1 Kvalitetskontroll av laboratorier

I E-DVD finns krav på att medlemsstaterna ska se till att det finns system för kvalitetskontroll av laboratorier som analyserar proven. Systemet för kvalitetskontroll ska kontrolleras av ett fristående organ som i sin tur ska vara godkänt av en behörig myndighet. Dagens system där SWEDAC ackrediterar olika laboratorier bedöms som utgångspunkt vara ett lämpligt system även för att tillgodose kravet på kvalitetssystem enligt E-DVD.

För att uppdatera lägesbilden av svenska laboratoriers analyskapacitet har Strålsäkerhetsmyndigheten genomfört en enkätundersökning bland de labo-

ratorier som har koppling till radiometrisk vattenanalyser. Enkätundersökningen omfattade kommersiella laboratorier, universitetslaboratorier och myndighetslaboratorier. Undersökningen fokuserade på frågor kring kompetens, instrument och kvalitetssystem.

Baserat på E-DVD:s krav och resultatet från enkätundersökningen bedömer Strålsäkerhetsmyndigheten att det finns kapacitet för hantering av det analysbehov som ett kontrollprogram kan ge upphov till.

För mätning av radon i vatten bedöms kompetens och mätkapacitet vara tillräcklig. Flera kommersiella laboratorier utför redan radonanalyser med ackrediterade metoder och Strålsäkerhetsmyndigheten anser att dessa är mest lämpade att utföra analyserna.

Mätkapacitet för tritium och total alfa- och betaaktivitet anses tillräcklig. I dagsläget finns dock inga laboratorier i Sverige som är ackrediterade för tritiumanalys eller screening av total alfaaktivitet och total betaaktivitet i vatten. Dessa analyser är vidare endast tillgängliga hos universitets- och myndighetslaboratorier. Nuklidspecifika analyser kan utföras i varierande utsträckning av dessa laboratorier.

Beträffande analys av radon och tritium samt screening av total alfaaktivitet och total betaaktivitet görs preliminärt bedömningen att det bör åligga dricksvattenproducenten att säkerställa att det laboratorium som anlitas är ackrediterat för analyserna. Ett sådant krav bedöms vara ett lämpligt sätt att genomföra direktivets krav på ett godkänt kvalitetssystem för laboratorier. Om det i ett inledande skede finns brist på laboratorier som är ackrediterade för analys av tritium och screening av total alfaaktivitet och total betaaktivitet är det möjligt för dricksvattenproducenten att anlita ett laboratorium utomlands.

Vissa frågetecken kring möjligheten att kunna genomföra ackreditering av laboratorier kvarstår dock, främst när det gäller möjligheten att ackreditera för analys av specifika radioaktiva ämnen inom ramen för Sveriges befintliga system för ackreditering. Strålsäkerhetsmyndigheten utreder därför systemet för kvalitetskontroll av laboratorier vidare, främst när det gäller analys av övriga specifika radioaktiva ämnen.

Preliminärt kan förslag i denna del lämnas den 15 september 2015. Därefter kommer Livsmedelsverket att återkomma med en **förnyad remiss** med underlag gällande systemet för kvalitetskontroll av laboratorier och **svarstiden beräknas bli kort** med anledning av att E-DVD kräver att reglerna ska vara i kraft senast den 28 november 2015.

I dricksvattenföreskrifterna finns idag krav på att undersökningar ska utföras på ett laboratorium som har ackrediterats för sådana analyser. I och med att det nu införs krav gällande analysmetoder för analys av radioaktiva äm-

nen i bilaga 4 till dricksvattenföreskrifterna finns redan ett krav på att det laboratorium som anlitas ska vara ackrediterat.

4.2 Krav på representativitet och nya provtagningspunkter

Fördelning över tid och rum

Enligt E-DVD ska medlemsstaterna säkerställa att undersökningen av dricksvattnet sker på ett sätt som säkerställer att de uppmätta värdena är representativa för kvaliteten på det vatten som förbrukas under året. Enligt nuvarande dricksvattenföreskrifter ska provtagningen i möjligaste mån fördelas lika över tid och rum och därmed finns redan i detta avseende svenska regler på plats som säkerställer att de uppmätta värdena är representativa för det vatten som förbrukas under året.

Nya undersökningar vid överskridande

I de fall ett undersökningsresultat visar att ett parametervärde/gränsvärde har överskridits kräver E-DVD vidare att medlemsstaten fastställer vilka nya undersökningar som krävs för att säkerställa att de uppmätta värdena är representativa för en genomsnittlig aktivitetskoncentration under ett helt år.

Dessa nya undersökningar kan ses som en del av en orsaksutredning i det enskilda fallet, där syftet är att skaffa underlag till en riskbedömning. Ett överskridande kan i förlängningen också leda till att det löpande undersökningsprogrammet förändras och får högre undersökningsfrekvenser.

När man säkerställer att värdena är representativa måste man utgå från att ju större variationer som finns i dricksvattnets kvalitet, desto svårare är det att erhålla representativitet. Stora variationer kräver alltså många undersökningar. Variationerna kan bestämmas av geologi och hydrologi, vattenuttagets storlek och variation, distributionens utformning. Variationerna över tiden kan även bero på variationer mellan uttag från olika uttagsbrunnar med olika egenskaper. Vad gäller artificiella radioaktiva ämnen kan även föroreningens karaktär orsaka variationer. Man måste också utgå från att det saknas kunskap om variationerna den första gången ett värde överskrids på en viss dricksvattenanläggning. Strålsäkerhetsmyndigheten i samarbete med Sveriges geologiska undersökning och Livsmedelsverket utreder vilka nya undersökningar som behövs för att säkerställa representativitet för en genomsnittlig aktivitetskoncentration under ett helt år. Ett förslag i denna fråga beräknas preliminärt kunna lämnas den 15 september 2015. När ett förslag finns avseende hur direktivets krav på nya undersökningar ska tolkas kommer Livsmedelsverket att återkomma med en **ny remiss** avseende den delen och **svarstiden beräknas då bli relativt kort** med anledning av

att E-DVD kräver att reglerna ska vara i kraft senast den 28 november 2015.

5. Konsekvensutredning enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning

5.1 Vad vill Livsmedelsverket uppnå med regleringen?

Förslaget innebär en anpassning av Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten till det nya direktivet om radioaktivitet i dricksvatten. Direktivet måste införlivas i svensk rätt för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden som medlemsstat i EU. Direktivet syftar till att hålla allmänhetens intag av radioaktiva ämnen via dricksvatten så lågt som möjligt till skydd för allmänhetens hälsa.

5.2 Vilka alternativa lösningar finns för det man vill uppnå och vilka blir effekterna om någon reglering inte kommer till stånd?

Underlåtenhet att anpassa nationella bestämmelser till det nya direktivet om radioaktivitet i dricksvatten skulle medföra att Sverige åsidosätter EU-rätten. Att införa ändringarna är alltså en skyldighet till följd av medlemskapet i EU. Direktivet medger dock en viss flexibilitet vid genomförandet i svensk rätt bl.a. då undantag kan meddelas från kontroll under vissa förutsättningar och då direktivet medger alternativa metoder för att undersöka den indikativa dosen.

Direktivet medger att undantag meddelas från kontroll av dricksvatten om medlemsstaten genom övervakningsprogram och andra undersökningsprogram kan visa att nivåerna av de aktuella parametrarna radon, indikativ dos och tritium kommer att understiga de värden som fastställs i direktivet under en viss angiven tidsperiod. Till följd av tillgängliga data och de utredningar som har gjorts kommer det att finnas möjlighet att utnyttja direktivets flexibilitet i denna del. Strålsäkerhetsmyndigheten i samråd med Sveriges geologiska undersökning gör bedömningen att halterna av naturligt förekommande radioaktiva ämnen i ytvatten är mycket låga och att det därmed inte finns någon risk för överskridande av parametervärden med avseende på naturliga radionuklider i dricksvatten som kommer från en ytvattentäkt. Undantag bör mot denna bakgrund meddelas för kontroll av naturliga radioaktiva ämnen (analys av radon samt screening av total alfaaktivitet och total betaaktivitet) för dricksvatten som kommer från en ytvattentäkt. Direktivet kommer alltså inte att genomföras i denna del och underlag för detta beslut om undantag kommer att skickas till kommissionen, baserat på underlag som Strålsäkerhetsmyndigheten tillhandahåller.

Beträffande artificiella radioaktiva ämnen (analys av tritium samt screening av total alfaaktivitet och total betaaktivitet) finns tillgängliga data och ut-

redningar som visar att merparten av alla dricksvattenanläggningar inte tar sitt vatten från en vattentäkt som medför risk för överskridande av parametervärden för artificiella radioaktiva ämnen. För ett antal dricksvattenanläggningar saknas dock underlag för att meddela undantag från direktivet varför ett krav på kontroll kommer att införas i föreskrifterna i denna del. Beslut om undantag från undersökning kan sedan fattas av den ansvariga kontrollmyndigheten i enskilda fall, vanligen kommunen. Sådana beslut kommer att kunna fattas för merparten av dricksvattenanläggningarna i Sverige.

Härutöver kommer undantag göras från att genomföra direktivet i den del det avser vatten som är avsett för andra hushållsändamål med stöd av artikel 3.3 a i E-DVD. I normalfallet används dricksvatten för andra hushållsändamål, såsom tvätt och dusch, i Sverige. Bedömningen görs sammantaget att användning av annat vatten än dricksvatten för andra hushållsändamål sker i så liten omfattning att det inte innebär en risk för människors hälsa om detta vatten inte omfattas av reglerna om radioaktivitet i dricksvatten.

Vidare medger direktivet att olika screeningmetoder används för att kontrollera den indikativa dosen. De screeningmetoder som får användas enligt direktivet innefattar screening för vissa radioaktiva ämnen, screening för ett enskilt radioaktivt ämne, screening för total alfaaktivitet eller screening för total betaaktivitet. Screening för total alfaaktivitet eller total betaaktivitet bedöms som en lämplig och relativt enkel metod för att få en indikation på eventuella förhöjda värden, samt om vidare mätningar ska inriktas mot radioaktiva ämnen som avger alfa- eller betastrålning. Screening för specifika radioaktiva ämnen ställer däremot krav på att dricksvattenproducenterna har god kännedom om potentiella radioaktiva ämnen som kan förorena dricksvatten, vilket kan vara svårt i praktiken. Analys av specifika radioaktiva ämnen är dessutom många gånger mer arbets- och tidskrävande i jämförelse med screening för total alfaaktivitet och total betaaktivitet.

Slutligen är de värden som regleras i E-DVD parametervärden vilket innebär att ett krav på att åtgärda överskridanden av värdena inträder först om det har identifierats en risk för människors hälsa. Som ovan har redovisats har bedömningen gjorts att såvitt gäller radon och indikativ dos bör värdena regleras som gränsvärden då ett överskridande alltid behöver åtgärdas med hänsyn till risken för människors hälsa.

5.3 Vilka berörs av regleringen?

Enligt uppgifter från 2015 om det antal vattenverk som omfattas av dricksvattenföreskrifterna finns det 3 609 vattenverk som försörjs av grundvatten, 602 som försörjs av ytvattenpåverkat grundvatten och 303 som försörjs av ytvatten (se Livsmedelsverkets rapport 10-2015, Kommuners och Livsmedelsverkets rapportering av livsmedelskontrollen 2014).

De dricksvattenproducenter som redan berörs av dricksvattenföreskrifterna kommer att beröras av de nya reglerna i olika utsträckning enligt vad som beskrivs nedan. De som berörs är alltså kommunala dricksvattenproducenter (dvs. de anläggningar som omfattas av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, till antalet totalt ca 1 800 – 2 000), samfälligheter och andra som antingen producerar mer än tio kubikmeter dricksvatten per dygn eller tillhandahåller dricksvatten till 50 personer eller fler. Det gäller även alla livsmedelsföretag med egen dricksvattenförsörjning samt kommersiella och offentliga dricksvattenanläggningar oavsett storlek. Av de icke kommunala dricksvattenanläggningarna uppskattas att 90 – 95 % får sitt vatten från en grundvattentäkt. Enskilda små dricksvattenproducenter (enskilda brunnar) är i dagsläget undantagna från kraven i dricksvattenföreskrifterna och det föreslås att de även undantas från E-DVD:s krav. Livsmedelsverket, som har ett system för att lämna grundläggande information och stöd till enskilda brunnsägare, kommer att lämna sådant stöd och sådan information.

När det gäller att utreda eventuell förekomst av naturliga radioaktiva ämnen i dricksvattnet kommer alla dricksvattenproducenter som tar sitt vatten från en grundvattentäkt, inklusive ytvattenpåverkat grundvatten, att beröras av ett nytt krav på kontroll av naturliga radioaktiva ämnen i form av undersökning av total alfaaktivitet och total betaaktivitet.

Såvitt gäller radon görs bedömningen att det är de dricksvattenproducenter som idag omfattas av krav på kontroll och analys av radon som kommer att beröras av reglerna. De berörda dricksvattenproducenterna är därmed de som tar dricksvatten från en grundvattentäkt eller från ytvattenpåverkat grundvatten.

Undantag från kontroll av naturliga radioaktiva ämnen i dricksvatten, dvs kontroll av radon och total alfaaktivitet samt total betaaktivitet, kommer att göras när det gäller dricksvatten som kommer från ytvattentäkter, se närmare under avsnitt 5.2.

Det finns även en potentiell risk att strålkällor som kan härledas ur mänsklig aktivitet (artificiell radioaktivitet) skulle kunna avge olika typer av radioaktiva ämnen till miljön. Sådana källor är till exempel kärnkraftsanläggningar, industrier, deponier och sjukhus. Tritium är en parameter som direkt indikerar utsläpp av artificiella radioaktiva ämnen, men även den indikativa dosen påverkas av artificiella radioaktiva ämnen. Strålsäkerhetsmyndigheten har genomfört en kartläggning av källor till artificiell radioaktivitet inom landet.

Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att merparten av vattenverken kommer att kunna undantas från kontroll av artificiella radioaktiva ämnen (dvs. varken tritium eller indikativ dos behöver kontrolleras). Bedömningen baseras på befintliga miljöövervakningsdata och en utvärdering av ca 70 verksamheter (utsläppskällor) där utsläpp av radioaktiva ämnen kan ske. Bedöm-

ningen har gjorts med avseende dels på vilka radioaktiva ämnen som används eller produceras i respektive verksamhet, dels mängden radioaktivitet som hanteras i dessa. Utifrån dessa riskbedömningar uppskattar Strålsäkerhetsmyndigheten att merparten av de ca 70 utsläppskällorna som har pekats ut utgör en försumbar risk.

Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer dock att ca tio utsläppskällor, vilka framförallt utgörs av de kärntekniska anläggningarna samt ett fåtal industrier, eventuellt kan innebära en risk för förorening av vattentäkter.

Med hänsyn till att det utifrån tillgängliga data inte kan uteslutas att det finns en risk för överskridande av parametervärden med avseende på artificiell radioaktivitet saknas förutsättningar att meddela undantag från direktivet i denna del. Mot denna bakgrund föreslår Livsmedelsverket att vattenverk som tar sitt vatten från vattenförekomster som har en utsläppskälla för artificiella radioaktiva ämnen inom tillrinningsområdet ska inrätta undersökningsprogram för undersökning av artificiella radioaktiva ämnen. I praktiken görs dock bedömningen att merparten av alla vattenverk kan undantas från detta krav på kontroll med stöd av dricksvattenföreskrifterna, genom beslut i de enskilda fallen av kontrollmyndigheterna. För detta ändamål behöver de berörda vattenverken och kontrollmyndigheterna ha kännedom om de verksamheter som bedrivs inom deras tillrinningsområde och sådan information kommer att tillgängliggöras när föreskrifterna träder i kraft. De dricksvattenanläggningar som kommer att beröras av ett krav på undersökningsprogram för att kontrollera förekomst av artificiella radioaktiva ämnen i dricksvattnet är ett 20-tal kommunala dricksvattenanläggningar. Därutöver finns ett okänt antal övriga dricksvattenanläggningar som kommer att beröras av ett nytt krav på undersökning av artificiella radioaktiva ämnen.

Reglerna kommer även att beröra kontrollmyndigheterna som behöver känna till reglerna för att kunna fatta beslut om bl.a. undersökningsprogram och ge stöd till dricksvattenproducenterna. Stöd kommer även att ges av Strålsäkerhetsmyndigheten och Livsmedelsverket.

5.4 Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

5, 6, 30 och 31 §§ livsmedelsförordningen (2006:813).

5.5 Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen*Nya undersökningsprogram*

Kraven på undersökning av radon kommer att vara desamma som gäller idag (se avsnitt 3) därmed beräknas inte de nya reglerna medföra några ökade kostnader eller andra konsekvenser för producenterna i denna del. De nya reglerna innebär att det införs ett på krav att inrätta ett undersökningsprogram för undersökning av total alfaaktivitet och total betaaktivitet i form av utvidgad undersökning med provtagnings- och analysfrekvens enligt bilaga 3 i dricksvattenföreskrifterna, med syfte att utreda eventuell förekomst av naturliga radioaktiva ämnen som i sin tur kan påverka den indikativa dosen. I de fall parametervärdena för total alfaaktivitet och total betaaktivitet överskrids tillkommer dessutom ett krav på att analysera förekomst av ytterligare radioaktiva ämnen och att utifrån denna analys beräkna den årliga indikativa dosen. Som ovan nämnts kommer detta att beröra alla dricksvattenproducenter som tar sitt vatten från en grundvattentäkt eller från ytvattenpåverkat grundvatten, alltså ca 4 200 dricksvattenanläggningar.

Ett fåtal dricksvattenproducenter kommer, som ovan nämnts att beröras av ett nytt krav på undersökning av artificiella radioaktiva ämnen. Undersökningsprogrammen kommer i dessa fall att innebära ett krav på att regelbundet undersöka förekomsten av total alfaaktivitet, total betaaktivitet och tritium med de frekvenser som anges i bilaga 3 i dricksvattenföreskrifterna. I de fall parametervärdena för tritium, total alfaaktivitet och total betaaktivitet överskrids tillkommer dessutom ett krav på att analysera förekomst av ytterligare radioaktiva ämnen och att utifrån denna analys beräkna den årliga indikativa dosen.

När det gäller valet av screening av total alfaaktivitet och total betaaktivitet som metod för undersökning av den indikativa dosen görs bedömningen att denna metod är enklare och mindre tidskrävande än en metod som enbart innefattar analys av specifika radioaktiva ämnen (se avsnitt 5.2). När screening av total alfaaktivitet och total betaaktivitet används krävs en analys av specifika radioaktiva ämnen endast om en screening visar på ett överskridande av screeningvärdena.

De undantag som kommer att meddelas enligt direktivet (se avsnitt 5.2) medför en lättnad för berörda dricksvattenproducenter och kontrollmyndigheter då kontroll inte behöver utföras enligt direktivet i de fall det finns underlag som visar att det inte är sannolikt att en viss parameter kommer att överskrida de fastställda värdena under en viss tidsperiod.

Baserat på vad som framkommer om risken för överskridande av värdena för tritium, total alfaaktivitet och betaaktivitet samt indikativ dos efter att undersökningsprogrammen har genomförts under en tid kan Sverige dessu-

tom ta beslut om att eventuellt meddela ytterligare undantag från kontroll enligt direktivet.

Vidare kan kontrollmyndigheten, om den bedömer att en viss parameter under en tidsperiod sannolikt inte kommer att förekomma i en täkt i halter som kommer att överstiga det aktuella gränsvärdet, besluta om undantag från kraven på undersökning.

Kostnader

För dricksvattenproducenten beräknas kostnaderna utgöras främst av provtagnings- och analyskostnader. Strålsäkerhetsmyndigheten har sammanställt information från de fyra befintliga laboratorier i Sverige som kan analysera tritium, total alfaaktivitet och total betaaktivitet. Kostnaden för screening av total alfaaktivitet och total betaaktivitet varierar mellan en kostnad på ca 400 kr och drygt 3 000 kr för ett prov. Analyskostnaden för analys av tritium varierar mellan 500 kr och 6 100 kr för ett prov. För detaljerade uppgifter om kostnader för analys, se bilaga 2 till slutrapporten med diarie-nummer 2014/34782 som finns tillgänglig på Livsmedelsverkets hemsida under fliken remisser.

Kostnadsexempel

Exemplen är beräknade på två typer av anläggningar med grundvatten som råvatten och som omfattas av kraven i dricksvattenföreskrifterna. Dels en liten offentlig eller kommersiell anläggning som producerar eller tillhandahåller mindre än 10 kubikmeter dricksvatten per dygn och dels en tämligen stor dricksvattenanläggning som producerar 47 200 kubikmeter per dygn och tillhandahåller det till 163 000 personer. Alla kostnader nedan anges exklusive moms.

Undersökning av total alfaaktivitet och totalbetaaktivitet ska utföras av alla dricksvattenanläggningar där dricksvattnet kommer från grundvatten, ytvattenpåverkat grundvatten eller där vattentäkten ligger i tillrinningsområdet för en antropogen tritiumkälla eller källa till andra artificiella radioaktiva ämnen.

Undersökning av tritium behöver göras om det finns en antropogen tritiumkälla inom tillrinningsområdet till vattentäkten oavsett om råvattnet är ett grundvatten eller ytvatten.

En liten dricksvattenanläggning ska utföra utvidgad undersökning en gång vart tredje år, kostnaden för detta är i dagsläget ca 8 000 kr per undersökningstillfälle (inklusive analys av radon). Kostnadsökningen för undersökning av total alfaaktivitet och total betaaktivitet blir då 375 – 3 350 kr per undersökningstillfälle beroende på val av laboratorium.

Om råvattentäkten ligger i tillrinningsområdet för en antropogen tritiumkälla tillkommer en kostnad för tritiumanalys som kan variera mellan 500 – 6 100 kr per undersökningstillfälle beroende på val av laboratorium.

En tämligen stor dricksvattenproducent som producerar 47 200 kubikmeter dricksvatten per dygn ska utföra utvidgad undersökning åtta gånger per år. Kostnaderna för dessa undersökningar inklusive radon är 64 000 kr per år. Kostnadsökningen för undersökning av totalalfa och totalbeta blir då mellan 3 000 och 26 800 kr per år beroende på val av laboratorium. Om råvattentäkten ligger i tillrinningsområdet för en antropogen tritiumkälla tillkommer en kostnad för tritiumanalys som kan variera mellan 4 000 – 61 000 kr per år beroende på val av laboratorium.

Stora dricksvattenproducenter har ofta möjlighet till rabatterade analysprover då de gör upphandlingar, varför kostnaderna sannolikt kan bli lägre för dessa.

I de fall parametervärdena för tritium, total alfaaktivitet och total betaaktivitet överskrider krävs ytterligare analys av enskilda radioaktiva ämnen vilket höjer kostnaderna. Kostnaderna för dessa analyser är inte möjliga att specificera eftersom behovet är specifikt för varje situation.

Såvitt gäller eventuella kostnader för att åtgärda överskridanden av värdena så är dessa svårberäknade. I de fall radioaktiviteten i dricksvattnet är hög kan det exempelvis bli nödvändigt att dricksvattenproducenten ändrar beredningen i vattenverket för att sänka radioaktiviteten. Det går inte heller att uppskatta hur många av grundvattentäkterna som har en potentiell risk för förhöjd strålning från naturligt förekommande radioaktivitet baserat på den kartläggning Strålsäkerhetsmyndigheten genomfört tillsammans med Sveriges geologiska undersökning.

Små företag

Kostnaderna för en utvidgad undersökning bedöms redan i dag som betydande för många små dricksvattenproducenter och tillhandahållare av dricksvatten. E-DVD medger inte någon möjlighet till särreglering för mindre företag. Frekvenserna för undersökning blir dock lägre om produktionen är lägre men frekvensen kan aldrig bli lägre än en undersökning vart tredje år, som är den lägsta provtagningsfrekvensen.

5.6 Överensstämmer regleringen med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen?

Förslaget innebär ett införlivande av EU-bestämmelser i svensk rätt. Som medlemsstat är Sverige skyldig att genomföra dessa bestämmelser. Förslaget går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU när

det gäller valet att reglera radon och indikativ dos som gränsvärden. Enligt direktivet är dessa parametrar parametervärden och åtgärder krävs endast om det vid en riskbedömning har identifierats en risk för människors hälsa. Regleringen av parametrarna som gränsvärden innebär att det alltid krävs att åtgärder vidtas vid ett överskridande, oavsett utfallet av den individuella riskbedömningen.

5.7 Kan förslaget få effekter för jämställdhet och miljö?

Livsmedelsverket bedömer att förslaget inte kommer att få effekter för jämställdhet och miljö.

5.8 Tidpunkten för ikraftträdande och behov av informationsinsatser

De nya reglerna kommer att träda i kraft redan den 28 november 2015. Det finns behov av informationsinsatser kring reglerna främst till dricksvattenproducenter och kontrollmyndigheter.

5.9 Kan förslaget få effekter för stat, landsting och kommuner?

Förslaget får konsekvenser för stat kommuner och landsting i egenskap av dricksvattenproducenter. Förutom kommunerna bedriver även flera landsting och exempelvis Försvarmakten dricksvattenproduktion. Dessa konsekvenser har redovisats ovan under avsnitt 5.3 och 5.5.

Förslaget får konsekvenser för statliga myndigheter på så sätt att Livsmedelsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten får ett utökat/tydligare ansvar att vägleda och ge stöd inom de områden som kommer att regleras av de nya föreskrifterna. Regeringen föreslås ha ansvar för att meddela kommissionen undantag enligt direktivet baserat på Strålsäkerhetsmyndighetens underlag.

Med tanke på att det tillkommer krav för dricksvattenproducenter att undersöka förekomst av indikativ dos i dricksvatten som kommer från grundvattentäkter/ ytvattenpåverkat grundvatten, och i vissa undantagsfall undersökning av artificiella radioaktiva ämnen, bedömer Livsmedelsverket att de nya reglerna kommer att medföra en ökad arbetsbelastning för kontrollmyndigheterna, dvs kommunerna i de flesta fallen. Kontrollmyndigheterna ska bl.a. bedriva kontroll av hur reglerna efterlevs, samt fastställa dricksvattenproducenternas förslag till kontrollprogram och fatta andra nödvändiga beslut om bl.a. undersökningsprogrammen.

De nya reglerna medför att Livsmedelsverkets råd om enskild dricksvattenförsörjning behöver uppdateras. Det kommer att tillkomma arbete med att lämna stöd och information till enskilda brunnsgämare om de nya reglerna.

2015-07-08

Dnr 2015/07219
Saknr 1.1.6

Livsmedelsverket och kommunerna, med stöd av Strålsäkerhetsmyndigheten, kommer att ansvara för stöd och information till enskilda brunnssägare.